

لطفعلی خان زند و کامران میرزا در بازار
عجایی در دل آستان مقدس امامزاده زید(ع) بزرگ ترین و قدیمی ترین بقعه بازار بزرگ تهران نهفته است

احتیاط! خطر موتورسوار
مراقب موتورهای هابی باشید که همه جا هستند

گفت و گو با محمدرضا ورزی، کارگردانی که ساخت اثر در مورد تاریخ معاصر را دشوار می داند

۵ بازیگر نقش امام برای گریه شدند

برای تماشای مستند مر نیب کد را اسکن کنید

متولد: ۱۳۵۲ تهران

پیشه:

- کارگردان، نویسنده، تهیه کننده تلویزیون، سینما و پژوهشگر تاریخ معاصر، کارگردان فیلم های «مظفرنامه»، «فیلسوف ری»، «ابراهیم خلیل الله»، «قصه عشق پدرم» و سریال هایی از جمله «قائم مقام قراهنی»، «پدرخوانده»، «کریم خان زند»، «عمارت فرنگی»، «کیمیاگر»، «تبریز در مه»، «معمای شاه»، «ایراندخت»، «ستارخان» و...، تله فیلم های «دهخدا»، «سقوط»، «صدر اعظم»، «کودتای سیاه» و...

فیلم شناسی

مروری بر آثار مستند و داستانی ساخته شده از زندگی امام خمینی *

روایت روح الله

پرداختن به شخصیت های سیاسی - تاریخی، یکی از دشوار ترین ژانرهای فیلم سازی و سریال سازی است، به ویژه اگر آن چهره سیاسی از اقبال عمومی بسیار بالایی نیز در میان مخاطبان برخوردار باشد. چنین آثاری حتی اگر از نظر هنری در جایگاهی بالا هم نباشند، باز هم به واسطه علاقه مردم به آن شخصیت ها مورد توجه قرار می گیرند. نگاهی اجمالی داریم به آثاری که با محوریت زندگی بنیانگذار انقلاب ساخته شده است.

مستند

روح الله

کارگردان محمد دوق

تهیه کننده احمد شفیعی

سال پخش ۱۳۸۶

شبکه ۳

معرفی

این اثر کامل ترین و جامع ترین مستند ساخته شده درباره رهبر امام خمینی (ره) است که در ۱۰ قسمت به مقاطع مهم زندگی امام خمینی (ره) می پردازد. این مجموعه بر اساس مصاحبه های از شخصیت های بین المللی کشورهای ایران، عراق، ترکیه، سوریه، مصر، فلسطین، فرانسه و لبنان ساخته شده است و بیش از ۱۰ هزار قطعه عکس و تصاویر ناب تلویزیونی که بسیاری از آنها برای نخستین مرتبه نمایش داده شده اند، در ساخت آن به کار رفته است.

سریال

روح الله

کارگردان راما قویدل

تهیه کننده محمدرضا شفیعی

سال پخش ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲

شبکه ۲

معرفی

این مجموعه تلویزیونی منتخبی از قصه های گوناگون است که افراد مختلف از دیدارهایشان با حضرت امام (ره) روایت کرده اند. برخی از این داستان ها نیز برداشته هایی از روابط رهبر کبیر انقلاب با همسایگان و آشنایان است.

تله فیلم

۱۱ دقیقه و ۲۰ ثانیه

کارگردان بهروز افخمی

تهیه کننده سیمایلم

سال پخش ۱۳۸۸

معرفی

این تله فیلم بر پایه خاطراتی از آغاز جنگ تحمیلی در ۳۱ شهریور ماه ۱۳۵۹، حضرت امام (ره) و انقلاب نوشته شده است.

فیلم سینمایی

فرزند صبح

کارگردان بهروز افخمی

تهیه کننده محمدرضا شرف الدین

سال پخش ۱۳۸۳

معرفی

روایتی از مقاطع مختلف زندگی امام خمینی (ره) است که البته بیشتر به دوران کودکی ایشان متمرکز شده و بخشی از آن نیز به دستگیری در ۱۵ خرداد می پردازد. این فیلم سال ۱۳۹۹ و در سال همایش های برج میلاد به نمایش درآمد اما به دلایل فنی هنوز در سینماها اکران نشده است.

سریال

آفتاب و زمین

کارگردان جواد شمقدری

تهیه کننده علیرضا سجادیپور

سال پخش دهه ۸۰

شبکه ۲

معرفی

این سریال روایت زندگی امام خمینی (ره) را از دوران زندگی پدر بزرگوار امام آغاز می کند و با نمایش مبارزات پدر امام با خویشاوند منطقه، به مقطع تولد امام خمینی (ره) می رسد. این مجموعه که اوایل دهه ۸۰ از شبکه ۲ پخش شد بعد از آن بارها در قالب فیلم سینمایی روی آنتن رفت.

مدرسه پیام داد از اینها پول نگیرید. دلپش را جویا شدیم، گفته بودند چون آن قدر با عشق و هیجان کار می کنند که من نمی توانم از اینها پول بگیرم و دلم می خواهد سهمی در این کار داشته باشم. این همراهی و رفتار و منش مدیر مدرسه خیلی به دل من نشست و برایم خاطره شد.

شدید؟
مدیران سازمان عوض شده و مدیران میانی و تأثیرگذار به هر دلیل با بنده دچار مشکل شدند که حاصلش خانه نشینی سه ساله بود. البته در این دوره بیکار نماندم و کارهای پژوهشی انجام دادم؛ همچنین مجموعه ای از کتاب های خواننده داشتم که همه را مطالعه کردم. همانطور که گفتید، در کارنامه تان پژوهشگری، نویسندگی، تهیه کنندگی، مجری گری و کارگردانی دیده می شود. مردم شما را بیشتر با چه فعالیت می شناسند؟

مردم من را به عنوان فیلمساز می شناسند.

در بیشتر فیلم ها و سریال هایتان زندگی شخصیت های علمی، سیاسی و تاریخی مثل حضرت ابراهیم، ستارخان، امیرکبیر، زکریای رازی، کریم خان زند، دهخدا و... را به تصویر کشیده اید، چرا به این ژانر علاقه دارید؟

راستش بیشتر فیلمسازها ترجیح می دهند، قصه هایی در بستر تاریخ بسازند و به شخصیت ها نیر دارند چون بار مسئولیت سنگین است، اما من سعی می کنم در حد بضاعت خود شخصیت های تأثیرگذار تاریخی را به پوزه برای جوان ها معرفی کنم.

در حال حاضر مشغول چه کاری هستید؟
مشغول ساخت فیلمی درباره یک جریان تاریخی هستم و از توضیح بیشتر معذورم.

حساسیت ها به اضافه توانمندی شگفت انگیز بازیگر این نقش باعث شد، نقش آنطور که باید دربیاید.

بازی در نقشش حضرت امام (ره) چه مزووماتی داشت و این بازیگر چه جزئیاتی را باید رعایت می کرد؟

مزومات بسیار مهم و ظریفی داشت. مثلاً به وقتی برای بازی در این نقش لباس روحانی را پوشیدی، ارتباط را با گروه قطع کن تا در نقشت فرو بروی، به دستیار هم سپرده بودم که کسی مزاحم او نشود، یکبار در پشت دوربین با هم قدم می زدیم و صحبت می کردیم به تعارف گفت شما بغز مایید جلوتر بروید. گفتم وقتی در این لباس هستی هیچ وقت این تعارف را نکن، شما جلوبرو و مایشت سر شما می آید.

قبول دارید در کنار اینها صداگذاری قبول دارید که کار سنگینی بود؟

بله، زنده یاد بیژن علی محمدی که به حنجره طلایی دوبلاژ معروف بود، صدای حضرت امام را خیلی هنرمندانه تقلید کردند برای تأیید صدا به قم رفتم و بیژن ۳ ممدل صدای حضرت امام را در سال ۵۷ و ۴۲ و اوآخر حیانتشان در محضر حجت الاسلام حسن خمینی اجرا کرد و ایشان تأیید کردند کپی برابر اصل است. همچنین صدا را در مجمع تشخیص مصلحت پیش مرحوم هاشمی بردم و ایشان هم لبخند زده و گفتند «خودشه». اصلاً شک نکنید!

از فعالیت های پشت دوربین یاد کردید، چه خاطره ای برایتان ماندگار شده است؟

مدرسه علوی را به زحمت برای لوکیشن اجاره کردم و طبق قرار باید مبلغی روزانه پرداخت می کردم. مدیر مدرسه اجازه داد داخل اتاقش را تغییر دهم تا شبیه دفتر حضرت امام در سال ۱۳۵۷ شود؛ یعنی دوربین های مدار بسته را باز کردم و کلی تغییر دادیم و یک جورهایی ناچار شدیم همه دگور اتاق را به هم بریزیم. هر روز هم جمعیتی حدود ۱۵۰۰ نفر برای دیدار با امام می آمدند. یکی، ۲ روز از فیلمبرداری گذشته بود که مدیر

از دهه ۸۰ تاکنون چندین فیلم و سریال درباره زندگی پرفراز و فرود بنیانگذار انقلاب اسلامی ایران ساخته شده که هر کدام با نمایش مقاطع دین کرده اند. بخش هایی از سریال معمای شاه (ره)، به این شخصیت بزرگ سیاسی و تاریخی ادای محضر ضا ورزی، کارگردان، درباره جانش شاه را فیکید انقلاب اسلامی، بهانه ای شد تا با فعالیت های این روزها و فراغتشت گفت و گو کنیم. او تأکید دارد سفارشی ساز نیست و با اعتقاد شخصی آثارش را می سازد.

گفت و گو روزنامه نگار **بریسنازوری**

مختلفی از زندگی امام خمینی (ره)، به این شخصیت بزرگ سیاسی و تاریخی ادای محضر ضا ورزی، کارگردان، درباره جانش شاه را فیکید انقلاب اسلامی، بهانه ای شد تا با فعالیت های این روزها و فراغتشت گفت و گو کنیم. او تأکید دارد سفارشی ساز نیست و با اعتقاد شخصی آثارش را می سازد.

چه چیزی باعث شد به فکر ساخت سریال معمای شاه بفتید؟
متوجه شدم درباره تاریخ پهلوی دوم کار جدی نشده بود و من دغدغه داشتم که این بخش از تاریخ را که پیش چشم نسل جوان مغفول مانده بود، به تصویر بکشم.

طرح و فیلمنامه چطور شکل گرفت؟
تحقیق و نگارش آن ۳ سال زمان برد. برای تحقیق یک گروه بودیم که از اسناد، مقالات، تاریخ شفاهی بهره می بردیم و صحت بخش های مختلف سریال را هم زمان با نگارش بررسی می کردیم، مثلاً بخش های مربوط به حضرت امام (ره) را با مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام (ره) چک می کردیم.

جایی گفته اید سر ساخت این سریال مواها و محاسنات سفید شده است...
بله به جرأت می گویم این سریال از لحاظ سنگینی کار من ۲۰ سال پیر کرد. کار بسیار دشوار و پرزحمتی بود. در ۲۰ و اندی سال که کارهایی در حوزه تاریخ معاصر تولید کرده بودم، معمای شاه پرچالش ترین و دشوارترین بود.

مگر با چه دشواری هایی مواجه شدید که در سایر کارها نبود؟
ساخت قصه ای در بستر تاریخ معاصر دشواری های خودش را دارد. این سریال دوره پهلوی دوم را روایت می کرد که مورخان و اشخاصی که در آن دوره زندگی می کردند زنده بودند و هر کدام به زعم خود بخشی از فیلمنامه را قبول داشتند و به بخشی شبیه وارد می کردند یا می گفتند تحریف شده است. پاسخ دادن و ارائه سند به این افراد کار را سخت تر می کرد. علاوه بر این، همه جا و حمله های بسیاری از خارج و داخل کشور داشتیم. گاهی تصور می کردم اگر خود شاه هم زنده می شد و می گفت این اتفاق افتاده، باز یک عده می گفتند به تحریف شده است... البته من خود را درگیر این حرف ها نمی کردم و کاری که اعتقاد داشتم درست است را انجام می دادم چون اگر می خواستم ببینم دیگران چه می گویند این سریال ساخته نمی شد.

سریال معمای شاه یکی از پرکارترترین آثار تلویزیون در دهه اخیر بوده است. کمی در این باره توضیح دهید.
بله حدود ۸۵۰ بازیگر داشتیم و ۳۰۰۰ نفر عوامل پشت دوربین از این سریال ارتزاق می کردند. ۱۱۰ لوکیشن داشتیم، حدود ۵۵ هزار دست لباس دوخته شد و مجموعه دکور ماندگار در شهرک سینمایی ساختم که بعداً مورد استفاده سریال های مختلفی قرار گرفت.

به عقیده همه حتی منتقدان، نقش حضرت امام در این سریال خیلی خوب و باور پذیر ایفا شد، چطور به این شخصیت رسیدید؟
یک سال تمام آنچه فیلم و صدا و تصویر بود در اختیار شکر خدا گودرزی بازیگر نقش حضرت امام گذاشتم. همه را دیدند و در این یک سال هر روز تمرین می کردند. توانمندی او قابل توجه و تحسین بود. این بازیگر هوش بالا و باور نگرندی ای دارد و حجم زیادی از سخنرانی های امام را از حفظ بود. این موضوع کار را جلو می برد و خیلی از مشکلات را حل می کرد. بعد از یک سال، ۲ اسکناس ضبط شد و یک سال کار راها کرد تا با آن ۲ اسکناس زندگی و نقاط ضعفش را پیدا کنم. خانواده حضرت امام هم آن ۲ اسکناس را دیدند و از بازی و چهره آقای گودرزی خیلی استقبال کردند. یک سال که گذشت و ضعفها را اصلاح کردیم، دوباره کار فیلمبرداری شروع شد. همه این

این روزها چه کتابی می خوانید؟
درباره تاریخ افغانستان و خاندان «درانی» مطالعه می کنم. آخرین کتابی که خواندید؟
داستان زندگی حضرت نوح (ع) و درباره نبوتشان که بسیار جالب بود.

اسفر غیر کاری هستید؟
نه چندان.

آخرین باری که کجا سفر رفتید؟
یک سال پیش با خانواده به مشهد رفتم.

شنیده ام دستي در نواز ندگی و ساز هم دارید.
بله سال هاست که در خلوت و بسرای دل خودم تنبور می نوازم.

انتقادپذیر هستید؟
انتقادپذیر هستم، اما توهمین پذیر نیستم. مثلاً وقتی می گویند کار شما تحریف تاریخ است، نمی پذیرم ولی اگر نقد کنند و با دلیل و سند بگویند اینجا کار شما ایراد دارد، نه تنها می پذیرم که خوشحال هم می شوم.

بیشتر در فضای مجازی مورد انتقاد یا هجمه قرار می گیرید یا محافل عمومی؟
گاهی در فضای مجازی و گاهی در محافلی که حضور دارم. این راهم بگویم که اغلب انتقادات من مناسبتی است مثلاً دهه فجر به خاطر ساخت سریال معمای شاه یک سری از پیج های فیک فحش و ناسزا برای من می فرستند.

به این انتقادات و هجمه ها پاسخ هم می دهید؟
خیر. اگر پاسخ دهم که هم سطح آنها می شوم. فقط یکبار به یکی از آنها که مرا مزبور خطاب کرده بود پاسخ دادم و گفتم مزبور به کسی می گویند که پول بگیرد و برایش فرقی نداشته باشد که در ازای آن پول چه کاری انجام دهد. اما من کارم را با اعتقاد شخصی و قلبی انجام دادم و سفارشی ساز نیستم. در واقع تلویزیون ساخت این سریال را به من سفارش نداد بلکه برعکس من این پیشنهاد را به تلویزیون دادم.

کمی از این فضا دور شویم و بپردازیم به بخش دیگر گفت و گویمان که درباره حال خوب است. الان حال شما خوب است؟
اگر حال مردم خوب باشد حال ما هم خوب است.

فکری می کنید هنرمندان با خلق آثار خوب می توانند در بهبود حال جامعه نقش داشته باشند؟
اگر هم تأثیر داشته باشد مقطعی و مثل یک مسکن است. مشکلات اقتصادی جامعه که بدحالی را به دنبال داشته باید ریشه در مانی شود. ما هنرمندان از دولت انقلابی انتظار داریم گام های مؤثر و ملموسی برای بهبود معیشت مردم بردارند. در واقع هر وقت فشار اقتصادی از گرد مردم برداشته شود، جامعه به سمت حال خوب پیش می رود.

یک آرزو کنید.
آرزو می کنم حال دل مردم خوب شود و مشکلات اقتصادی به حداقل برسد و به یک زندگی خوب برسند.

اعتقاد داشتیم حضرت امام ره کمک می کند
کارگردان معمای شاه از حساسیت ها و دقت و سواست گونه اش در انتخاب بازیگر ایفاگر نقش حضرت امام می گوید: «برای انتخاب بازیگر این نقش نه فقط شباهت ظاهری بلکه محتوای فکری آن شخص هم بسیار اهمیت داشت. دلپش هم این است که صر ف نظر از مسائل سیاسی به شخصیت امام خیلی علاقه دارم و نمی خواستم به سادگی و صرفاً برای ادای دین از این موضوع عبور کنم. حدود ۵۰ بازیگر تست گرم شده که بعد از گرمی، کپی برابر اصل به چهره امام شدند اما وقتی با آنها صحبت کردم دیدم عقایدشان با آن چیزی که می خواهم فاصله دارد و برای همین قبول نکردم. همکارانم می گفتند بریسک می کنی... ممکن است بازیگر دیگری که این شباهت را داشته باشد، پیدا کنی!» اما اعتقاد این بود که خود امام کمک می کند چون من قلباً از ایشان درخواست کرده بودم باری ام کنند.

امام را پیدا کردم!
فراز و فرود انتخاب شکر خدا گودرزی برای بازی در نقش حضرت امام هم شنیدنی است: امیر دژآکام نتارتی به نام ساقی درباره دوره صدر اسلام روی صحنه برده بود وقتی به تماشای نتارتی رفتم، بازیگری که خیلی با احساس مشغول مدیحه سرایی در وصف امیرالمومنین (ع) بود چشمم را گرفت. بیشتر که دقت کردم متوجه شدم از نظر آناتومی صورت و بدن هم شباهت هایی به حضرت امام (ره) دارد. به امیر گفتم می خواهم نتارتی را دوباره ببینم ولی صندلی سمت راست سالن را برآیم نگاه دار. موقع تماشای نتارتی به عوامل و بازیگران دیگر توجهی نداشتم و فقط چشمم به آن بازیگر بود. چند روز بعد دوباره به امیر گفتم یکبار دیگر می خواهم نتارتی را ببینم اما از زاویه چپ و... امیر هم تعجب کرده و هم خوشحال بود که این نتارتی آنقدر برآیم اهمیت دارد که چند بار آن را می بینم. این بازیگر از گوشه چپ سالن همه حرکات بازیگر را زیر نظر داشتیم و نتارتی که تمام شده به دستیارم گفتم «بازیگر نقش امام را پیدا کردم! شکر خدا گودرزی». با آقای گودرزی که صحبت کردم متوجه شدم نویسنده، کارگردان نتارتی و بازیگر باسواد و انسان با معلوماتی هستند. خواشتم کردم که تست گرم انجام دهد. پرسید برای چه کاری؟ گفتم حالا شما تشریف بیاورید، عرض می کنم. داخل اتاق گرمی که عکس حضرت امام را کنار آینه دید جا خورد. در عمه ۲۵ بار تست گرم داد تا بالاخره تمام زوایای چهره حضرت امام را روی صورت نشان بیاورد. وقتی از احساس قلبی اش به حضرت امام مطلع شدم، مطمئن شدم که انتخابم درست بوده است.